

STAV OBLEŽENÍ

Hassan Loo Sattarvandi

Copyright © Hassan Loo Sattarvandi 2011
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation © David Pišvejc, 2015

ISBN 978-80-7473-313-0

„Haló? Jsi tam? Ne, nic... Já jen... Jsi unavenej? Ne, akorát jsem dorazil domů a ještě jsem někomu volal. Máma je v kuchyni a já jsem... Co děláš? No prostě jsem chtěl jenom vědět, co je s tebou, a kdyby ti to nevadilo, chtěl bych ti něco říct. Nevím, ale jestli máš jen trochu času... Nechápu, co se stalo. Mám hubu na maděru, takže nemůžu... Bolí to jak sviňa. Občas to zabolí jak sviňa a pak to zmizí. Jako teď, před pár minutama, když jsem běžel do kopce od nádraží, musel jsem se nejdřív držet za hubu, protože by mi snad upadla, kdybych si jí nedržel. Proč? Já nevím, ale kdybys... Co děláš? Ale jen když odpřísáhneš, že to nikdy nikomu neřekneš. Musíš mi přísahat!

Už než jsem to ráno vylezl na ulici, víš, jak jsi stál nahoře na mostě a mával na mě, tak jsem se probudil s pocitem, že je ve mně všechno naruby. Jako bych strávil noc v pračce, a hned, jak jsem otevřel oči, tak mi bylo na blití. Jako by bylo všechno jinak než normálně, zavřel jsem oči a znovu je otevřel a říkal jsem si, že to musí bejt nějaký to svinstvo ze včerejška. Vždyť víš, jak jsme ty, já a Ivan parádně frčeli. Nejdřív to se mnou přece nic nedělalo, a pak, když mě to nakoplo a v suterénu u popelnic jsem se začal strašně tlemit, tak jsem byl šťastnej, svobodnej, zachráněnej. Seděli jsme tam a civěli do stropu a mně přišlo, že vidím hvězdy, a všechno bylo tak úžasný, a když Ivan řekl, že si chce podat

cikány, protože s nima má nějaký nevyřízený účty, tak už jsem to nevydržel. Jako by hned potom, co to vyšumělo, zmizelo i všechno ostatní a jediný, co člověk pak cejtí, je ten prázdněj pocit, že už je stejně po všem. Nedá se proti tomu skoro vůbec bojovat a někdy mi připadá, že se takhle v jednom kuse musí cejtit všichni, ale že jen já to nedovedu tak dobře skrejvat. Už jsem tam nemohl dál sedět a kecat a nadávat, že Ivan sežral všechny banánky v čokoládě. Už jsem ho nemohl dál poslouchat, jak že zbijeme mentála Benža, a pak jen čekat, až se na nás sesypou všichni cikáni. Když jste pak s Ivanem vyjeli výtahem do sedmýho, šel jsem s tímhle divným pocitem domů, chodbou až k prvnímu vchodu. Víš, jak umí bejt ta chodba občas hnusná, jako by to byl nějakej trychtýř, co se zužuje a dusí mě, až skoro nemůžu dejchat. A včera mi přišlo, že se zužuje rychle, a já skrz ten trychtýř běžel, a když jsem konečně stál ve výtahu, tak i ten se mnou začal házet. Zpanikařil jsem a začal dokola mačkat knoflík stop, abych se dostal ven a nadechnul se, než konečně dojedu nahoru. Nekecám, nedokázal jsem jet v kuse víc jak jedno patro. Fakt nevím, co matka toho idiota bere za prášky, ale měl jsem pocit, jako že se všechno zhroutlí a zadusí mě to nebo mě to rozmáčkne. Zkusil jsem vyjít po schodech, ale to bylo ještě horší. Jen co jsem otevřel dveře na schodiště, připadalo mi, jako by tam někdo křičel. I když mi bylo celou dobu jasný, že to je meluzína, tak jsem dostal strach a dveře zase zabouchnul.

Když jsem se konečně dostal nahoru, zazvonil jsem a mámě to tradičně trvalo, než otevřela, a bylo jí vidět na očích, že brečela, ale předstírala, že je všechno v pořádku. Bylo to jasný, ale já se ani neodvážil zeptat, proč brečela, a ona mě vzala za ruku, odvedla mě do kuchyně a řekla, že táta zase volal. Když jsme byli ještě děti, tak jsme tomu s Matinem vždycky věřili, naprosto jsme

jí to věřili, že volal a že jsme zase přišli domů pozdě a nikdy jsme ho nestihli. Že prej volal a chtěl mě k telefonu a že domluvili akorát vteřinu předtím, než jsem zazvonil u dveří. Máma dokola omílala báchorky o tom, jak tam odjel pochovat svojí mámu, mojí babičku, a navštívit přátele, a pak že se vrátí domů. Vždycky se na mě dívá s nadějí v očích a i na hlase je jí poznat, že těm lžím sama uvěřila. Dřív, když mě to ještě štvalo, tak jsem jí vždycky říkal: „to jsou kecy, mami, nic než kecy. Lhal ti a nikdy se k nám nevrátí,“ ale po čase mi došlo, že ty lži potřebuje, aby... aby to vůbec zvládla. Bylo jí fuk, že je to všechno lež, chtěla tomu věřit, ještě teď tomu chce věřit a drží se za každou cenu všech vyhlanejch vzpomínek a prázdnějch detailů, co kolem něj vytvořila. Prej zabloudil a je na cestě domů z tý svojí věčný pouti, ale musí ještě pár věcí zařídit. Vyčetla mi, co jsem to za nevděčníka, když jsem řekl, že táta pláchnul a už se nevrátí. Vždycky jsem byl podle ní slaboch, blázen a někdy se sesypala jak dítě a dala se do breku. Moje huba, promiň, ale to se nedá... Už jsem to všechno slyšel tisíckrát, ale stejně mě odvedla do kuchyně a řekla, že volal táta. Měl prej radost a byl na nás pyšnej, protože jsme s Matinem oba dostali dobrý známky skoro ze všech předmětů, a táta nad tím úspěchem jásal natolik, že to bylo slyšet až domů do Švédska. Takhle ona mele, a to jediný, co se mi povedlo, jsou ty dobrý známky, jako by to mohlo něco změnit. Někdy ty řeči беру vážnějc, než bych měl, ale to protože... Když se spolu začneme bavit, tak těm výmyslům sám začínám věřit. Takže tam tak sedíme a probíráme naprosto smyšlený vzpomínky. A občas, jenom občas, jako bych taky uvěřil těm jejím věčnejm báchorkám – že opravdu volal a že se po mně vážně celou dobu shání. Říkal jsem jí, že mu nesmí nic říct, nesmí mu nic říct o mejch známkách, protože mu je chci ukázat sám, až se vrátí.

Chci vidět, co na to řekne, a... Vždycky mě přeruší s tím, že táta má svatý právo dozvědět se o svejch synech všechno. Nevím, proč tohle furt říká, fakt nevím, proč to furt opakuje, protože on má právo leda na pěkný kulový, říkám si občas, když už to ve mně vážně vře. Ne, tohle jsem jí neřekl. Seděl jsem u stolu naproti ní a přistihnul se, že vlastně naslouchám chorobný lhářce a že se jako vždy zmůžu jen na to jediný – poslouchat a obejmout jí. Někdy mám na ní ale takovej vztek, proč nedovede pochopit, že se tu táta prostě najednou nezjeví a že už se nikdy v životě neozve ani jí, ani mně. Pláchnul a tak je to už napořád. Nevěřil bys, jak je člověku ouzko, když má poslouchat ty zasraný kecý o tom, jak se všechno spraví, až se táta vrátí domů – furt dokola. To pak všechno bude jako dřív – furt dokola. Nedomážu se jí podívat do očí, když na mě upře ten svůj pohled, plnej očekávání a nostalgie, a když o něm mluví, tak se skoro rozzáří. Skoro jako by to byl Mesiáš, jako by to byl nějakej prorok, co se má po pěti letech rozmluv s Bohem vrátit a spasit nás. Ať táhne do hajzlu, sráč jeden, ať táhne do hajzlu, i když se k nám vrátí, tak ať táhne do hajzlu, parchant jeden zasranej. Tohle se mi honilo hlavou, když jsem tam seděl a poslouchal jí. V hlavě mi asi ještě trochu hučelo, ale už to odeznívalo, a čím to bylo slabší, tím víc mě přepadala úzkost. Chtěl jsem zpátky, zmizet, zapomenout a sedět tam a předstírat, jako že s mámou budeme dělat něco úplně normálního a běžného. Ale dívat se jí do očí a poslouchat o jejím vymyšleném světě, jejích vymyšlených hovorech s tátou, z toho mi bylo ještě víc ouzko a občas bych prostě nejradši... nejradši bych... ona by prostě potřebovala... já nevím. Někdy mi připadá, že vůbec nechápe, že se baví se mnou. Ne, tak to nemyslím, pochop, nechci jí pomlouvat. Je to moje máma, mám jí rád, ale takhle to vnímám a musíš mi věřit, že jí nechci

pomlout. Prostě jen vidím, jak to s ní jde čím dál víc s kopce, a občas, některý dny, když je jí nejhůř, tak nedokáže ani vstát z postele. Když teda nakonec vstane, tak se jen šíleně plouží a nekouká vůbec kolem sebe, nikoho nevidí, a když na ní promluví, tak nereaguje. A když už reaguje, tak na mě kouká, jako bych ani nebyl její, jako bych neexistoval, jako bych ani nebyl její syn, jako bych byl někdo úplně cizí. To nemůžeš pochopit, neumíš si představit, ty vůbec nevíš, jaký to je, když má tyhle stavy. Neříkám to pro tvoje pobavení, ty blbe, to není nějaká komedie, který se můžeš tlemit, ty jedno hovado. Kolikrát jsem se prostě rozběhl, když mě nepoznala. Ne kurva, nemyslím brečet jako doopravdy, ale vždyť víš... víš, jak to člověka může dostat. Ne že by mi z očí tekly slzy, ale nevydržím se na ní v tomhle stavu dívat a musím do jinýho pokoje a zacpu si uši a zavřu oči. Snad si namlouvám, že když takhle budu sedět dostatečně dlouho, když neuvidím svět takovej, jakej je, když neuslyším, jak se otáčí, tak se možná změní v něco jinýho. Jako by měla vzniknout nějaká nová skutečnost a nověj řád. Nebo občas doufám, že tohle celý je jen zlej sen a brzo – snad už ksakru každým dnem – tohle všechno prostě skončí tím, že otevřu oči a konečně ucejtím, jaký to vlastně je dejchat, bejt sám sebou a žít. Máma měla unaveněj pohled, byla mimo, a to bere přece ty samý léky jako Foggyho máma. Tamty prášky, co jí Foggy vždycky štípne a co do sebe pak naládujeme a vytuhneme po nich a jen sledujeme, jak se všechno zpomaluje. Ty, co se po nich chce člověku spát a je rychlej jak šnek. Ale jo, dával sis prášky od Foggyho mámy s náma, když jsme s Nemem a Foggym seděli v suterénu a nejdřív se jen tlemili a mysleli jsme, že už zabíraj, ale pak jsme usnuli a vzbudili se snad až druhej den, když nás tam Saladin našel, jak spíme mezi odpadkama. Tohle z ní dělá to svinstvo, to mi taky

došlo, ale stejně – když mě nepoznává, tak to je... to je, jako kdyby i ona byla pro mě cizí. Když totiž neví, kdo jsem, tak to jako bysme se ani neznali. A pokud se neznáme, nemůžeme bejt rodina. Tak to skoro i vypadalo, když jsem před ní seděl včera v kuchyni. Mlela si svou o tom, jak by byl táta přešťastnej a pyšnej, že jsem dostal další jedničku, a na chvíli jsem tomu uvěřil – určitě by byl šťastnej a pyšnej, kdyby viděl moje známky. Někdy mi připadá, že to je pravda, že volal a ptal se na mě a že už se co nejdřív vrátí. A pak mu prej vyprávěla, že byl Matin přes víkend pryč, protože ho vybrali na školní výlet s fyzikálním kroužkem, a táta řekl, že vždycky věděl, že z Matina bude dobrej fyzik. Někdy je prostě příjemný nechat se tou lží strhnout, je příjemný namlouvat si, že volal a zajímal se, ale když z toho procitnu, tak jsem na sebe o to víc naštvanej. Když jsem vstal ze židle, abych si došel na záchod, tak na mě zavolala. Otočil jsem se a máma řekla, že na něj musím bejt hrdej, že je to moje tělo a krev a že říkal, jak prej mě má rád a omlouvá se za to, že mu to tak dlouho trvá. Přikývnul jsem a hned jsem měl slzy na krajíčku a nechápal jsem, proč jsem najednou tak naštvanej. Jestli snad z toho, že by měl brzo přijet, nebo proto, že nikdy nepřijede, nebo kvůli tomu jejímu nevinnému obličejí, když zoufale doufá, že se tyhle smyšlenky vyplní. Vždyť já ani nechci, aby se vrátil! Nedokázal jsem se na ní už dívat, tak jsem odvrátil zrak, pokrčil nos a přikývnul jsem. „Určitě se brzo vrátí,“ řekl jsem a máma odpověděla, to že jí nemusím říkat, vždyť už to dávno ví. Stál jsem před zrcadlem a čistil si zuby a dost těžce jsem se nadechoval, zato výdechy šly úplně samy. Vzduch se dral ven, a když jsem uviděl slzy, opláchl jsem si obličej vodou, aby to nebylo poznat. Nevím, jestli jsem začal brečet doopravdy, ale když jsem se uviděl v zrcadle, tak jsem se zastyděl. Byl to prostě divnej pocit a přísahám

na svou smrt, že nikdy nebulím. Tohle přece víš, ne? Stál jsem tam a pomalu dejchal, pomalinku, abych se zase uklidnil a mohl vyjít ven, aniž by poznala, že jsem se skoro rozbrečel. Nemyslím doopravdy rozbrečel, teda aspoň ne jako Tureček, když ho nacpeme do skříňe a zamkneme ho tam. Tohle byl spíš takovej ten stav, jako když ti jebne.